28 juni 2020 voor alles is een tijd

1. welkom en mededelingen
2. lied 779
3. Bemoediging, groet, gebed
4. Prediker 3:1-8
5. Lied 845:1,2
6. Prediker 3:9-16
7. lied 845:3
8. Enkele woorden ter overweging
9. lied 848.
10. Voorbeden, stil gebed en gebed des Heren
11. Lied 978
12. Wegzending en zegen

bij Prediker 3

Inleiding; het leven brengt goed en kwaad

Prediker is iemand die nadenkt over het leven. Nu kun je nadenken over het leven in je studeerkamer, tussen de boeken, maar zo iemand is Prediker niet. Prediker wil het leven meemaken, alles meemaken wat een mens kan meemaken. Als hij oud geworden is, kijkt hij terug op wat hij heeft beleefd. Hij denkt erover na. En hij schrijft, er is een tijd om te baren, een tijd om te sterven, een tijd om te planten, een tijd om te rooien, een tijd om te lachen en een tijd om te huilen.

Het leven heeft een begin, maar ook een einde. Het leven brengt goede dingen, maar ook kwade, verdrietige. Niemand is zijn hele leven gelukkig, niemand kan zijn hele leven lachen. Want er komen ook tijden met verdriet, en tegenslag en teleurstelling.

En hoe kan dat?

Ik denk dat wij Predikers woorden wel herkennen. Inderdaad, niemand is zijn hele leven gelukkig. Niemand heeft zijn hele leven geluk. Er zijn ook mindere tijden. Soms zie je ze aankomen, soms ook niet. Niemand had een half jaar geleden de corona-pandemie zien aankomen. Maar ineens stond de halve wereld op de kop. Een heel vreemde ervaring.

En dan denk je, hoe kan dat nou? Waarom gebeuren zulke dingen? In de kerk zeggen we tegen elkaar dat de wereld van God is. En dat mensen van God zijn. Maar waarom is het leven dan zo wisselvallig? Waarom is de *wereld* zo wisselvallig, zo verdeeld?

Nu zijn wij de eerste niet die worstelen met de waarom-vragen, met de onzekerheid, met die wereld in verwarring. Prediker vraagt het zich ook af: waarom loopt het leven zoals het loopt? Je zou zeggen, er zit geen enkele regelmaat in, geen gedachte, geen orde. Maar dat gelooft Prediker niet.

En hij schrijft, voor alles wat er gebeurt, is er een uur, een tijd voor alles wat er is onder de hemel. Er is een tijd om te baren en een tijd om te sterven. Een tijd om te planten, en een tijd om te rooien, er is een tijd om te helen en een tijd om te doden.

Het leven is niet een soort blinde opeenvolging van gebeurtenissen, nee, er zit een ordening in. In alles wat een mens meemaakt, zit orde, zo denkt Prediker. Er is een tijd een tijd om af te breken en een tijd om op te bouwen; een tijd om te zoeken en een tijd om te verliezen, een tijd om te bewaren en een tijd om weg te gooien. En ook een tijd om te lachen en een tijd om te baren en een tijd om te sterven.

Het hoort erbij

Een tijd om te planten en een tijd om te rooien. Daar kunnen wij ons wat bij voorstellen. Planten en rooien, dat doe je niet op ieder willekeurig moment, nee, daarvoor kies je de juiste tijd. Afbreken en opbouwen, daarvoor geldt hetzelfde, dat doe je niet zomaar, dat doe je op het daartoe geëigende moment. Waarom denkt Prediker dat er ook tijden zijn om te huilen, of te rouwen? Waarom noemt hij dat ook in zijn opsomming? Waar is het goed voor?

Het is belangrijk om precies te lezen wat er staat. Prediker zegt niet dat het goed is dat er verdriet is, in het leven, of rouw. Of dat het goed is om oorlog te voeren. Hij heeft het niet over de vraag of het goed is. Hij constateert alleen dat het bij het leven hoort. Perioden waarin het zwaar is, of moeilijk, momenten waarop moeilijke beslissingen moeten worden genomen, het hoort er allemaal bij. We kunnen het wel niet willen, maar verdriet, afscheid en rouw hebben net zo goed een plaats als vrolijkheid en geluk. Lachen en dansen horen bij het leven, maar huilen en rouwen horen er net zo goed bij.

En natuurlijk stellen mensen zich die vraag: waarom. Dat kan niet anders, zegt Prediker, dat moet zelfs, want zo heeft God ons immers gemaakt. Mensen hebben inzicht, inzicht in de tijd en inzicht wat er gebeurt. Maar precies begrijpen hoe de dingen gebeuren en doorzien waartoe en waarom, dat kunnen we niet.

Hoe houdt een mens zich staande? Leven als geschapen wezen

Een mens kan geen inzicht hebben in de orde van de dingen. Een mens kan het leven niet doorgronden. Het waarom van de dingen niet ontdekken. Dat is best een moeilijke boodschap, van Prediker. We zullen het moeten doen met wat het leven brengt. En dan denk je, hoe mensen dat zouden kunnen. Hoe kun je als mens overeind blijven in alles wat je overkomt; hoe kun je nog zin ontdekken in de wereld?

Ook daarover heeft Prediker nagedacht. Ik heb vastgesteld, schrijft hij, dat voor de mens niets goeds is weggelegd behalve vrolijk te zijn en van het leven te genieten. Want wanneer hij zich aan eten en drinken tegoed doet, en geniet van al het goede dat hij moeizaam heeft verworven, is dat een geschenk van God.

Geniet van het goede, zegt Prediker. Het is aardig wat hij dan vervolgens noemt: eten en drinken, heel gewone dagelijkse dingen. Eten en drinken, je kunt het zonder aandacht doen. Maar dat moet niet, zegt Prediker. Dat is jammer. Want het gewone dagelijkse voedsel, dat is voor jou, om van te genieten.

De gewone dagelijkse dingen, ze doen ertoe, zegt Prediker. Eten en drinken, maar ook het zoete licht van de zon, dat zo aangenaam is voor je ogen. En het gezelschap van elkaar, de vriendschap en de liefde van de mensen om je heen. Al die goede dingen, ze vallen je soms zomaar toe. Het is jouw deel. Het goede dat je toevalt, het is voor jou, jouw deel, om blij mee te zijn.

Besluit

Prediker leert ons om bewust te leven, en te waarderen wat er is aan goeds en moois, de gewone dingen waaraan je gemakkelijk voorbij gaat: eten en drinken, het licht van de zon. Daarbij kun je niet ontkennen wat er ook is, aan wreedheid, beperktheid, onbegrijpelijkheid. Die kant van het leven moet je niet verdringen of ontkennen.

Ook dat hoort erbij. Waarom en waartoe? Dat weten we niet. Vertrouwen mag je dat God dat weet. En dat is genoeg. Genoeg om te genieten van wat goed is, en mooi, genoeg om te dragen wat zwaar is, en moeilijk. Genoeg als bron voor levensmoed en levensvreugde.

Voorbeden

Trouwe God,
Uit uw hand aanvaarden wij het leven,
Met daarin alles wat goed is en mooi,
Maar ook met alle kwaad, alle verdriet, alle vragen,
En wij danken U, voor het heden, hier en nu,
Dat Gij vandaag voor ons God wilt zijn.

Wij bidden, dat wij met aandacht kunnen leven,
Dat wij waarderen wat ons toevalt, aan goeds, aan geluk,
En als wat wij zien gebeuren, wat ons overkomt, ons verwart, ons verbijstert,
Geef dan dat wij niet wanhopen aan onze dagen onder de zon.

Wij bidden voor wie maar met moeite de zin van dit leven kan ontdekken,
Voor hen die bang in het leven staan,
Voor hen die met angst en beven de nieuwsberichten volgen;
Voor wie gebukt gaat onder zorgen,
Wij bidden voor wie verbitterd raakten om wat hen is overkomen,
voor hen die blijven vragen, waarom toch?
En voor hen die het niet redden met het verdriet dat hen overkwam of werd aangedaan.

We bidden voor uw gemeente, hier in deze dorpen, en wereldwijd,
Dat wij elkaar bepalen bij de dingen die er echt toe doen;
Dat wij verdriet en onzekerheid willen delen,
Elkaar bemoedigen, en ook delen wat ons vreugde geeft.

Laten wij elkaar vasthouden, als de vragen komen die wij liever ontlopen;
Dat wij elkaar eraan herinneren
Dat gij onze God bent, wij uw kinderen;
Immers, onze tijden zijn in uw hand,
Gij zelf hebt ons het leven ingeblazen.